

Секція 13. Проблеми макроекономіки.

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ

Дехтяр Н. А., Дейнека О. В.

к.е.н., доцент кафедри фінансів ДВНЗ «Українська академія банківської справи
НБУ»,

к.е.н., доцент кафедри фінансів ДВНЗ «Українська академія банківської справи
НБУ»

dekhtyar@yandex.ru

80506381023

gurkina2006@mail.ru

80993847815

Потреба у забезпеченні поживлення національної економіки в умовах ризиків фінансової дестабілізації зовнішнього і внутрішнього походження вимагає подальшої розробки напрямків макроекономічної стабілізації з позицій їх несуперечливості цілям стимулювання економічного зростання.

Забезпечення економічного зростання є складним процесом, який зазнає впливу значної кількості зовнішніх і внутрішніх факторів. Досвід використання різних теоретичних підходів до реалізації стратегій економічного зростання дає підстави зробити висновок про те, що вибір моделі державного регулювання економіки має здійснюватися на основі аналізу кількісних і якісних характеристик. Слід зазначити, що економічне зростання залежить від рівня економічного розвитку країни, який, в свою чергу, характеризується обсягом ВВП на душу населення, структурою ВВП, станом розвитку інфраструктури, ступенем забезпечення ресурсами тощо. Динаміка ключових економічних показників і тенденції розвитку суспільства дозволяють визначити стадію економічного розвитку країни. Наступним важливим чинником, що впливає на побудову моделі економічного зростання є розробка стратегії розвитку держави, тобто визначення системи пріоритетів у діяльності органів державної влади (наприклад, побудова соціально-орієнтованого суспільства), ступеню відповідності інтересів держави і суспільства в цілому. Можливості здійснення державного регулювання, з метою досягнення економічного зростання, забезпечуються рівнем розвитку інституційного середовища, розвиненістю

системи державного управління та її відповідністю наявному ринковому середовищу й рівнем відповідності чинного законодавства реальним економічним умовам.

Економіка України характеризується наступними основними макроекономічними показниками розвитку (табл. 1).

Таблиця 1 – Основні показники економічного зростання в Україні за період 2002–2012 рр.

Показник	Рік										
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ВВП у фактичних цінах, млрд. грн.	225,8	264,2	344,8	441,5	544,2	720,7	948,1	913,3	1082,6	1302,1	1408,9
Реальне зростання ВВП, (у % до відповідного періоду попереднього року)	5,2	9,4	12,1	2,7	7,3	7,9	2,3	-14,8	4,1	5,2	0,2
ВВП на душу населення, тис.грн.	4,7	5,6	7,3	9,42	11,6	15,5	20,5	19,9	23,6	28,5	31,0
Темпи зростання ВВП на душу населення, (у % до відповідного періоду попереднього року)	111,7	119,3	130,1	128,9	124,1	133,2	132,3	96,8	119,0	120,7	108,5

Джерело: за даними [1]

Необхідно відмітити, що роль держави значною мірою залежить від етапу економічного розвитку країни. Так, в період перехідного етапу становлення ринкової економіки в Україні (з часів проголошення незалежності і до 2000 року) аналіз динаміки виробництва товарів, робіт і послуг свідчить про зниження індексу реального ВВП, незважаючи на зростання фактичного обсягу ВВП. З початком формування економіки ринкового типу Україна почала демонструвати позитивні стійкі тенденції до зростання. Так, за період 2002–

2007 рр. середньорічні темпи зростання економіки знаходилися на рівні 7,4 %, що характеризувалося високими темпами росту в порівнянні з країнами перехідної економіки. Світова фінансово-економічна криза призвела до скорочення обсягу ВВП та зниження темпів його зростання майже в 4 рази за період 2009–2012 рр. у порівнянні з середньорічним показником за попередній етап. Аналіз економічних процесів в Україні за 2010–2011 роки засвідчує, що поживлення стабілізації економіки на певних низьких рівнях макроекономічних показників спричинено, насамперед, зовнішніми чинниками – ознаками поживлення у світовій економіці, зростанням цін на металопродукцію і сировинні ресурси, що сприяло збільшенню вартісних обсягів товарного експорту України. Найбільшого приросту промислового виробництва в цей період досягнуто в експортоорієнтованих галузях переробної промисловості: хімічній та нафтохімічній промисловості, металургії, машинобудуванні. При цьому відносно повільна динаміка зростання валового продукту спостерігалася в секторах, пов'язаних із внутрішнім попитом, таких як: харчова та легка промисловість.

Для порівняння зазначимо, що у 2012 р. економіки розвинених країн світу продовжували балансувати на межі спаду, маючи чітко виражені негативні тренди: зростання суверенних боргових криз, слабкий банківський сектор, низький сукупний попит (наслідок зростання безробіття та жорстких заходів бюджетної економії), а також неефективна інституційна політика. Основні країни – торговельні партнери України в Європейському Союзі демонстрували негативну динаміку ВВП протягом 2012 р. (Італія, Іспанія, Угорщина) чи сповільнення економічного зростання (Німеччина, Польща). За оцінками Євростату, за підсумками 2012 р. сумарний ВВП країн ЄС в річному вимірі зменшився на 0,3 % [3].

Показник ВВП на душу населення в Україні за виключенням 2009 року постійно зростає, що характеризує стійкі темпи економічного зростання, при відносно стабільній динаміці скорочення чисельності населення. Однак даний показник у порівнянні з розвиненими країнами світу знаходиться на низькому

рівні. За сумарними показниками рівня життя Україна посідає 69–те місце у світі, що засвідчують рейтинги країн з рівня життя, оприлюднені Інститутом прикладного системного аналізу й Міжнародною базою даних WDC [4].

Однак загальне уповільнення економічного зростання, порушення нормального функціонування фінансових і ресурсних ринків, зростаючий рівень безробіття, дестабілізація сектору державних фінансів та накопичення соціальних проблем, що спостерігається у національному та світових масштабах, свідчить про подальшу неефективність використання даної моделі соціально-економічного розвитку.

Таким чином наслідки світової фінансової кризи, що проявляються у глобальній нестабільності економік розвинених країн та неможливість запроваджувати ефективні антикризові заходи регулювання економіки, справляють значний вплив на економічний та соціальний розвиток України. Також слід відмітити, що якщо економічне зростання у 2011 р. забезпечувалося передусім за рахунок збільшення обсягів виробництва у виробничих галузях економіки, то у 2012 р. приріст ВВП сформовано насамперед сферами транспорту й торгівлі, що пов'язано з підготовкою і проведенням Євро–2012, а також задоволенням зростаючого платоспроможного попиту населення. Негативний внесок у формування ВВП пов'язаний з низькою ефективністю діяльності у сільському господарстві, переробній промисловості, будівництві та фінансовій діяльності.

Література:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>. – 15.11.2011. – Назва з екрану.
2. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://me.kmu.gov.ua/>. – 15.11.2011. – Назва з екрану.

3. Перспективи економіки України в умовах глобальної макроекономічної нестабільності / Я. А. Жаліло, Д. С. Покришка, Я. В. Белінська, А. П. Павлюк [та ін.]. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua>. – Назва з екрану.
4. Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2012 році : Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/poslannya2012-993d0.pdf>. – Назва з екрану.

Дехтяр, Н.А. Аналіз показників зростання економіки України [Текст] / Н.А . Дехтяр, О.В. Дейнека // The International Scientific and Practical Congress of Economists and Lawyers “The genesis of genius”, professional scientific publication». – Geneva: Switzerland, 2014. – Vol. 2. - P. 8–11.